

Henry George

(* 1839 Filadelfija - † 1897 Niujorkas)

Rašydamas apie skurdą, Henry George gerai žinojo, apie ką kalba. Prieš tapdamas savo laikmečio sėkmingiausiu ekonomistu, jis didžiąją gyvenimo dalį gyveno skurde: pradžioje kaip mažą atlygį gaunantis jūreivis, o vėliau - spaustuvinininko asistentas. 1879 m. H. George išleido ekonomikos didaktikos knygą „Progresas ir skurdas“, kuri labai greitai tapo bestselleriu ir buvo išversta į keletą kalbų. Knyga ypač paveikė socialinių reformų judėjimus visuose žemynuose („Georgistus“).

Pagrindinė knygos idėja - kad įvairūs mokesčiai stabdo ekonominį augimą ir pažeidžia vargšų interesus. Pavyzdžiui, didėjantis pajamų mokestis tampa nedarbo priežastimi.

Knygoje teigiama, kad turėtų būti renkamas vienintelis mokestis - žemės mokestis. Žemės nuosavybė, pasak H. George, yra „nenormali“ nuosavybė. Juk žemės plotas yra ribotas, o tai leidžia sukelti jos nuomos kainas bei veda į monopoliją, kuri sudaro sąlygas žmonėms išnaudoti. Kadangi tai pagrindinė skurdinimo priežastis, žemė ir turėtų būti daugiausiai apmokestinta. Nors ir uolus socialinis reformatorius, H. George nedaug turėjo bendra su savo laikmečio socialistais ir marksistais. Jis tvirtai tikėjo, kad laisvos rinkos yra geriausias būdas pakelti mases iš skurdo. Savo veikale „Protekcija ar laisva prekyba“ (1886) jis

išdėstė liberalius principus, ginančius laisvą prekybą. Jis tikėjo, kad įvedus vienintelį mokestį - žemės mokestį, rinka būtų išlaisvinta nuo dirbtinių kliūčių ir monopolijų. Jo manymu, žemės mokestis yra „neutralus“ ar net naudingas rinkai. Daug šiandienos ekonomistų skeptiškai žiūri į šią idėją.

Nuoširdžios H. George paieškos, kaip suderinti socialines reformas su primygtiniu „Laissez faire“ (vert. „Leiskite veikti“) principu ir liberalizmu, pelnė jam svarbaus liberalų mąstytojo vardą. Tai jį atskyrė nuo vėlesnių socialreformatų, tik pasivadinusių liberalais, kurie buvo pasiryžę aukoti laisvę ant intervencionalistinės valstybės vizijos altoriaus.

Literatūra:

Visus svarbiausius Henry George kūrinis galima užsisakyti šioje internetinėje svetainėje (čia taip pat rasite daugiau informacijos apie jį):

www.schalkenbach.org

Šaltinis:

Friedrich Naumann Institutas
http://www.fnst-freiheit.org/webcom/show_article.php/_c-1144/_lkm-1091/i.html

Paruošė Dr. Detmar Doering